MAGYAR-NÉMET INTÉZET
AZ EURÓPAI EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRT

BERLINI GYORS – A HÉT FŐ HÍREI HÉTFŐN

2026. augusztus 10.

1. Folytatólagos vita a nyugdíjreformról

Tovább gyűrűzik a nyugdíjreformról folytatott belső, kormányzati vita azt követően, hogy látszólag egyik oldal sem hajlandó további kompromisszumokra. Thorsten Frei (CDU), az Unió-pártok frissen kinevezett frakcióvezetője a Welt TV-csatornának nyilatkozva kategorikusan reform javítására irányuló követeléseket fogalmazott meg. „A 45 járulékfizetési év után járó, levonásmentes nyugdíj tervezett eltörlésével kapcsolatban nincs tárgyalási mozgástér – jelentette ki Frei. Ellenkező esetben – figyelmeztetett a frakcióvezető – az öregségi biztosítási bizottság teljes reformcsomagja kudarcba fulladhat. Egyúttal hangot adott meggyőződésének mely szerint nehezen értelmezhető hogyan hoznának a szövetségi parlamenti képviselők vagy a tartományi miniszterelnökök most okosabb döntéseket, mint a nyugdíjbizottság szakértői.

A reform szükségessége ugyanakkor nyilvánvaló: egyre több nyugdíjas, egyre kevesebb járulékfizető, növekvő várható élettartam és egy olyan nyugdíjrendszer, amelynek finanszírozását már most is évente több milliárd euróval kell kiegészítenie a szövetségi kormánynak. A Merz-kormány erre válaszul kívánja megreformálni a nyugdíjrendszert, mely során az általa létrehozott nyugdíjbizottság ajánlásait veszi alapul. A szakértők 33 javaslatot terjesztettek elő – és az egyik különösen heves vitát vált ki. A vita tárgya a 45 járulékfizetési év után járó, levonásmentes nyugdíj eltörlésére irányuló követelés – amelyet a vitában mindig „63 éves nyugdíjkorhatárként” neveznek, bár ez ténylegesen már nem felel meg a valóságnak. A szövetségi kormány röviddel a tervek nyilvánosságra kerülése után bejelentette, hogy a bizottság javaslatait teljes egészében végre kívánja hajtani.

A tervezet azonban egyre nagyobb ellenállásba ütközik, különösen a szövetségi tartományok részéről. Ez kellemetlen helyzetet teremthet a szövetségi kormány számára, mivel a nyugdíjcsomagot a Szövetségi Tanácsnak is jóvá kell majd hagynia. A 16 miniszterelnök közül időközben heten ellenzik a korai nyugdíjazás tervezett eltörlését, köztük az öt kelet-német kormányfő: Manuela Schwesig (SPD, Mecklenburg-Elő-Pomeránia), Michael Kretschmer (CDU, Szászország), Mario Voigt (CDU, Türingia) és Sven Schulze (CDU, Szász-Anhalt), valamint Dietmar Woidke (SPD, Brandenburg). Ők elsősorban a regionális különbségekre hivatkoznak. Éppen Kelet-Németországban vannak nagyon sokan olyanok, akik 45 vagy annál több évet dolgoztak, és nem rendelkeznek megfelelő pénzügyi tartalékokkal. Ezek az emberek a csökkentésmentes nyugdíjra szorulnak. A Német Szakszervezeti Szövetség is hasonlóan érvel: aki 45 évig dolgozott és járulékot fizetett, azt nem szabad a munkaviszonyának végén nyugdíjcsökkentéssel büntetni. Ez a szabályozás különösen fontos azokban a szakmákban, ahol nehéz fizikai munkát kell végezni, vagy amelyek pszichésen megterhelőek. Időközben Saar-vidék miniszterelnöke, Anke Rehlinger (SPD), és brémai kollégája, Andreas Bovenschulte (SPD) is a szabályozás megtartása mellett szállt síkra. A nyugdíjtervek megakadályozásához a Szövetségi

Tanácsban 35 szavazatra lenne szükség. Azonban az ellenvéleményt megfogalmazó eddigi hét tartomány a Szövetségi Tanács 69 szavazatából összesen 25-tel rendelkezik.

A „63 éves nyugdíj" eltörlése mellett legutóbb Markus Söder, a CSU elnöke, Thorsten Frei (CDU) frakcióvezető és Franziska Hoppermann, a CDU főtitkára is kiállt. Az illetékes szociális miniszter, Bärbel Bas (SPD) a ZDF nyári interjújában elmondta, hogy az SPD számára a nyugdíjbizottság javaslatai nem jelentenek „kívánatos eredményt". Hozzátette azonban, hogy a bizottság eredménye nem olyan csomag, amelyből egyes elemeket ki lehetne emelni. Emellett felszólította a CDU-t, hogy tisztázza álláspontját ebben a kérdésben.

A Német Nyugdíjbiztosítás (DRV) adatai szerint Németországban évente körülbelül 1,5 millió munkavállaló lép nyugdíjba. Tavaly közülük alig 926.000-en kaptak öregségi nyugdíjat – a többieknek rokkantsági, özvegyi vagy árva-nyugdíjat ítéltek meg. Az öregségi nyugdíjak több mint fele korai nyugdíjazás keretében kerül kifizetésre: tavaly körülbelül 262.000 férfi és nő ment nyugdíjba 45 biztosítási év után, levonás nélkül. 238.000 ember élt azzal a lehetőséggel, hogy 35 év után, levonással nyugdíjba vonuljon. Körülbelül 356.000 ember a szabályos nyugdíjkorhatár elérése után ment nyugdíjba.

A Német Gazdaságkutató Intézet friss tanulmánya szerint különösen a hosszú ideje biztosítottak számára lehetővé tett, levonásmentes nyugdíj eltörlése nyugdíjas-korosztályonként 9,5 milliárd euróval tehermentesítené az államkasszát. Ezen felül a munkaerőpiac számára további mintegy 125.000 teljes munkaidős munkavállaló állna rendelkezésre.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson ide és ide.

2. Németország a kötelező társadalmi szolgálat visszavezetésére készül

A német szövetségi kormány megkezdte egy új kötelező társadalmi szolgálati (Zivildienst) rendszer előkészítését arra az esetre, ha a jövőben ismét bevezetnék a kötelező sorkatonai szolgálatot. A Szövetségi Családügyi Minisztérium megerősítette, hogy az elmúlt hónapokban 23 nagy civil szervezet és szociális intézmény esetében mérték fel, hogy milyen kapacitásokkal rendelkeznének a lelkiismereti okokból katonai szolgálatot megtagadók fogadására. A megkérdezett szervezetek közül 22 jelezte, hogy infrastruktúrája és intézményhálózata is alkalmas lenne arra, hogy szükség esetén ismét társadalmi szolgálatosokat fogadjon. A kormány ugyanakkor hangsúlyozza, hogy jelenleg nincs napirenden a kötelező sorkatonaság visszaállítása, viszont felelős döntésnek tartja az arra történő előzetes felkészülést. Thorsten Frei, a CDU/CSU Bundestag-frakciójának vezetője szerint nem lehet kizárni, hogy a biztonságpolitikai helyzet gyors döntéseket tesz szükségessé, ezért célszerű már most kidolgozni a kapcsolódó jogi és szervezeti kereteket. A Szövetségi Családügyi Minisztérium várhatóan a nyári parlamenti szünet után ismerteti hivatalosan is a modern társadalmi szolgálatra vonatkozó elképzeléseit.

A kérdés továbbá szorosan összefügg az idei év elején bevezetett új katonai szolgálati rendszerrel. Németországban ugyan továbbra sincs általános sorkötelezettség, azonban a 2008 után született férfiak számára ismét kötelezővé vált az alkalmassági vizsgálaton való részvétel. A rendszer elsődleges célja, hogy önkéntes jelentkezők révén növelje a Bundeswehr létszámát, így reagálva az orosz-ukrán háború következtében megváltozott európai biztonsági helyzetre, valamint a NATO új haderő-fejlesztési elvárásaira. Amennyiben az önkéntes rendszer nem biztosít elegendő katonát, a Bundestag egy úgynevezett „szükségletalapú sorkötelezettség" (Bedarfswehrpflicht)

bevezetéséről dönthet. Ebben az esetben ismét szükség lenne a katonai szolgálat lelkiismereti okokból történő megtagadását lehetővé tevő társadalmi szolgálatra is.

Az elképzelések ugyanakkor jelentős politikai vitát váltottak ki. A Baloldal (Die Linke) elutasítja mind a sorkatonaság, mind a kötelező társadalmi szolgálat újbóli bevezetését, mivel Ines Schwerdtner pártelnök szerint az államnak nem szabad előírnia a fiatalok számára, hogyan töltsenek el egy évet az életükből, ráadásul fennáll a veszélye annak is, hogy a társadalmi szolgálatosokkal próbálnák pótolni a szociális ellátórendszer munkaerőhiányát. Hasonló álláspontot képvisel a Német Szociális Szövetség (SoVD) is, amely szerint egy kötelező szolgálat súlyos beavatkozást jelentene a fiatalok életpályájába, miközben olcsó munkaerővel helyettesíthetné a rendes foglalkoztatást. A szervezet inkább az önkéntesség és a civil szerepvállalás ösztönzését sürgeti. Kritikát fogalmazott meg a Szabad Demokrata Párt (FDP) is. Martin Hagen főtitkár szerint az előkészületek azt mutatják, hogy a CDU/CSU-SPD alkotta kormánykoalíció maga sem bízik abban, hogy az önkéntes katonai szolgálat elegendő jelentkezőt vonz majd a Bundeswehr számára. Véleménye szerint ahelyett, hogy a hadsereget tennék vonzóbb munkahellyé a fiatalok számára, a kormány már most egy kötelező rendszer visszaállítására készül.

A sorkatonaságot Németországban még 2011-ben függesztették fel, ami a gyakorlatban a katonai és a társadalmi szolgálat megszűnését jelentette. Helyüket az önkéntes alapon működő Szövetségi Önkéntes Szolgálat (Bundesfreiwilligendienst) vette át, amely korra és nemre való tekintet nélkül mindenki számára nyitott. A mostani tervek egyelőre kizárólag előkészítő jellegűek, ugyanakkor jól mutatják, hogy a megváltozott európai biztonsági környezetben a német kormány már hosszabb távon is számol a sorkatonaság esetleges visszatérésének lehetőségével.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson ide és ide.

3. Jogászok követelik nyílt levélben az AfD betiltását miközben a párt támogatottsága tovább szárnyal

A Forsa közvélemény-kutató cég legújabb felmérése szerint az AfD jelentős előnyt épített ki a CDU/CSU-val szemben – immár 28%-ot érve el (+1% az egy héttel korábbi méréshez képest). A CDU/CSU komoly, 7%-os lemaradással követi őket a második helyen (21%, -1%). Ez az AfD legnagyobb előnye ebben a közvélemény-kutatási sorozatban. A CDU/CSU ezzel egyúttal az RTL/ntv „Trendbarometer" felméréseiben mért leggyengébb eredményt érte el a 2025 februári szövetségi parlamenti választások óta (hasonlóan az idén júniusi támogatottságához).

A Zöldek stabilan a harmadik helyen állnak 16%-kal, változatlanul az előző héthez képest – egy lassú, de folyamatos emelkedő támogatottságot mutatva fel a legutóbbi szövetségi parlamenti választások óta, amikor a párt 11,6%-ot ért el. Az SPD (0%) és a Die Linke (-1%) egyaránt 12%-on áll a felmérésben. Mindez azt is jelenti, hogy a szociáldemokraták március óta folyamatosan legalább négy százalékponttal maradnak el a történelmileg gyenge, 16,4%-os választási eredményüktől. Az FDP támogatottsága változatlanul 4%-on áll, legutóbb júniusban érték el az 5%-os, Bundestagba való bejutáshoz szükséges küszöböt.

Az AfD szárnyalásával párhuzamosan több mint 1000 jogász támogatta aláírásával az AfD betiltására irányuló felhívást – köztük ügyvédek, bírák és ügyészek. A Republikánus Ügyvédi Egyesület (RAV) által júliusban kezdeményezett nyílt levél aláírásával a támogatók „kötelességüknek tartják, hogy minden ember emberi méltóságáért kiálljanak" – magyarázta a RAV.

„Ehhez tartozik az is, hogy határozottan fellépjünk egy olyan párt ellen, mint az AfD, amely ellentmond alkotmányunk alapvető értékeinek." Felhívásában a RAV hivatkozik a Szabadságjogok Társaságának (GFF) jogtudományi szakvéleményére. Álláspontjuk szerint az AfD politikája sérti a német Alaptörvényben rögzített emberi méltóság elvét és a demokrácia elvét, és így alkotmányellenes. A RAV szerint a Bundestagot és a szövetségi kormányt „politikai felelősségüknél fogva felszólítják, hogy haladéktalanul tegyék meg a szükséges lépéseket" a párt betiltására irányuló eljárás megindításához. A jogászok attól tartanak, hogy ellenkező esetben „komoly kár érheti a demokráciát".

Német nyelvű összefoglalóért kattintson ide és ide.

4. Súlyos gazdasági következmények a Rajna alacsony vízszintje miatt

Németországot és folyóit is megviselte a 2026-os év 32. naptári hetében Európában tapasztalt hőség és szárazság. Az alacsony vízállás miatt a német nagy folyókon – mint a Rajna, az Elba és a Duna – a belvízi hajók jelenleg csak jelentősen kisebb rakománnyal közlekedhetnek, vagy akár teljesen le kell állniuk a szállítással. Az időjárásból adódó nehézségek miatt például Európa legfontosabb vízi útja, a Rajna alacsony vízállása egyes helyeken új mélypontokat ért el, így például Kölnben és Duisburgban a folyó vízszintje a korábban mért legalacsonyabb értékek alá süllyedt, míg Düsseldorfban a vízszint elérte a 2018-as eddigi legalacsonyabb értéket.

Ennek következtében megszakadnak az ellátási láncok, amely visszafogja a termelést, emeli a költségeket, ami az infláció növekedéséhez vezethet. Simon Gerards Iglesias, a Német Gazdasági Intézet (IW) közgazdásza „drámaiként" minősíti a kialakult helyzetet. Különösen a Rajna-parti tartományokban nagyon sok vállalat a folyón szállítva szerzi be áruját, nyersanyagait és félkész termékeit. „Egy olyan vállalat számára, mint a BASF, létfontosságú, hogy a Rajna vízi útként működjön, ha termékeinek nagy részét ezen a csatornán szállítja" – emelte ki Iglesias. A vízi utak esetében – akárcsak Németország összes többi közlekedési útvonalánál – az a probléma áll fenn, hogy évtizedekig elhanyagolták őket, mondta a közgazdász, hozzátéve, hogy az alacsony vízállás következményei „valószínűleg hamarosan a benzinkutaknál is érezhetőek lesznek". A Rajna mentén található finomítók ugyanis jelenleg kevesebb kőolajat kapnak, ennek szállításához most kerülőutakat kell keresni. Ez nem csak az inflációt hajtja fel, de megnehezíti a termelés újbóli bővítését, amely egyébként szükséges lenne az utóbbi időben megemelkedő ipari megrendelésszám miatt. Az IW becslése szerint így 0,4 százalékponttal alacsonyabb lehet a gazdasági növekedés a folyók alacsony vízállásának köszönhetően, kvázi meghiúsítva így az előrejelzett, egyébként sem túl magas föllendülést.

Az új szövetségi közlekedési miniszter, Steffen Bilger (CDU) vizsgálja a teherautókra vonatkozó vasárnapi és ünnepnapokon érvényes tilalom feloldásának lehetőségét. „Ha a Rajna vízi útjain a forgalom teljesen leállna, akkor meg kell vizsgálnunk, hogyan tudunk átállni a közúti vagy a vasúti közlekedésre" – nyilatkozta a politikus.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson ide és ide.

5. Növekvő német kiskereskedelmi forgalom, továbbra is gyenge fogyasztás

A német kiskereskedelem 2026 első felében nominálisan ugyan növelni tudta forgalmát, a háttérben azonban elsősorban az áremelkedések állnak, miközben a fogyasztói kereslet továbbra is gyenge maradt. A Szövetségi Statisztikai Hivatal adatai szerint január és június között a kiskereskedelmi bevételek 2,2%-kal haladták meg az előző év azonos időszakának értékét. Inflációval korrigálva azonban mindössze 0,7%-os reálnövekedés maradt. A Kereskedelmi Szövetség (HDE) szerint ezért a szektor helyzete továbbra is kedvezőtlen, és a fogyasztói bizalom sem mutat érdemi javulást.

A HDE úgy látja, hogy a fogyasztói hangulat hosszabb ideje nagyjából a koronavírus-járvány második lezárásának idején tapasztalt szinten mozog. Ez a helyzet nem biztosít elegendő lendületet a kiskereskedelem számára, miközben a nemzetközi bizonytalanság – többek között az ukrajnai és közel-keleti konfliktusok – továbbra is óvatosságra készteti a háztartásokat. A német belpolitikai helyzet sem javítja érdemben a várakozásokat. A HDE szerint a fogyasztói bizalom tartós erősödéséhez olyan reformokra lenne szükség, amelyek csökkentik a vállalatok és a munkavállalók terheit, mindenekelőtt a bérjárulékok, az energiaárak és a bürokrácia területén. A szervezet szerint a fogyasztási kedv akkor térhet vissza, ha az emberek a mindennapokban is érzékelik a gazdasági és politikai változások pozitív hatásait.

A szektor egész éves kilátásai ennek ellenére valamelyest biztatóbbak lehetnek. A HDE 2026-ra 2%-os nominális forgalomnövekedést vár, amelynek motorja elsősorban az online kereskedelem lehet. Inflációs hatások nélkül azonban mindössze 0,5%-os reálnövekedéssel számolnak. A vállalkozások hangulata júliusban némileg javult: az ifo Intézet kiskereskedelmi üzleti klímát mérő mutatója a júniusi mínusz 32,4 pontról mínusz 28,7 pontra emelkedett. Ez már sorozatban a harmadik havi javulás, a kereskedők azonban továbbra is pesszimistábbak, mint a közel-keleti konfliktus februári eszkalációja előtt.

A javuló üzleti hangulatot ráadásul ellensúlyozza a fogyasztói oldalon tapasztalható bizonytalanság és az inflációs kockázatok újbóli erősödése. Júliusban az infláció 2,8%-ra emelkedett, részben az üzemanyagokra vonatkozó állami kedvezmény megszűnése, részben pedig az olajárak újbóli növekedése miatt. A kiskereskedelmi forgalom alakulása az év második negyedévének végén már egyértelműen gyengébb képet mutatott: júniusban az előző hónaphoz képest nominálisan 1,0%-kal, reálértéken pedig 0,7%-kal csökkent a forgalom. Különösen az élelmiszer-kiskereskedelem teljesített gyengén, amelynek bevétele reálértéken 1,3%-kal esett vissza, míg a nem élelmiszer jellegű termékeké 0,5%-kal mérséklődött. Ezzel szemben az online és csomagküldő kereskedelem 0,4%-os növekedést ért el.

A visszafogott fogyasztás a német gazdaság egészének teljesítményére is hatással van. A bruttó hazai termék a második negyedévben ugyan 0,2%-kal bővült, ezzel már a harmadik egymást követő negyedévben mutatott növekedést, a dinamika azonban lassult: 2026 első negyedévében még 0,4, 2025 utolsó negyedévében pedig 0,3%-os volt a bővülés. A statisztikai hivatal szerint a háztartások fogyasztási kiadásai mérsékelten alakultak.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson ide és ide.

6. Folyamatosan csökken a sörfőzdék száma Németországban

A sörfőzdék száma Németországban továbbra is csökkenő tendenciát mutat. A Szövetségi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2025-ben még 1415 gyár volt, ami 53-mal (3,6%) kevesebb, az azt megelőző évhez viszonyítva. 2019-hez képest ráadásul a főzdék száma 137-mal csökkent (8,8%-os csökkenés). Abban az évben az elmúlt három évtized legmagasabb szintjét mérték, összesen 1552 sörgyár üzemelt.

Tartományi összehasonlításban 2025-ben Bajorország 588 főzdével maradt az élen, Baden-Württemberg (190) és Észak-Rajna-Vesztfália (131) által követve. Összességében azonban Mecklenburg-Elő-Pomeránia és Szász-Anhalt kivételével az összes többi tartományban csökkent a sörgyárak száma. Bajorországban is 2025-ben összesen 60 gyárral kevesebb volt 2019-hez viszonyítva, Észak-Rajna-Vesztfáliában pedig 31-gyel.

A statisztikák alapján a német sörgyárakra az jellemző, hogy több mint a felük (821) kisüzemnek számít, azaz évente legfeljebb 100.000 liter sört állít elő. Nagyobb sörgyárakból egyúttal kevesebb van, 2025-ben mindössze nyolc gyártott legalább 200 millió liter sört. A statisztikusok adatai szerint itt is szinte minden kategóriában csökkent 2025-ben a számuk.

A hivatal ezeket a tendenciákat a sörértékesítés csökkenésével magyarázza elsősorban, amely 2019-hez képest 15,7%-kal esett vissza. 2025-ben a német sörgyárak és sörraktárak körülbelül 7,8 milliárd liter sört értékesítettek, 2024-ben ez a mennyiség 8,3 milliárd litert tett ki, tíz évvel ezelőtt pedig ez a szám még 9,6 milliárd liter volt.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson ide és ide.

7. Az MCC és a Magyar-Német Intézet hírei

Cikk- és interjúajánló

Bauer Bence, intézetünk igazgatója a pozsonyi **Pátria Rádió** vendége volt, ahol a német kormány legutóbbi személyi átalakításairól és Friedrich Merz kancellár politikai helyzetéről is szó esett. Az interjúban kitértek továbbá a CDU várakozásaira, valamint arra, hogy sikerülhet-e visszaszerezni a választók bizalmát egy olyan időszakban, amikor a közvélemény-kutatások továbbra is jelentős elégedetlenséget mutatnak, és a bírálatok a párton belül is egyre erősebbek.

A teljes rádióinterjú itt hallgatható vissza.

Bauer Bence, intézetünk igazgatója volt a **Hit Rádió** és a **Glóbusz** közös műsorának vendége, ahol a német belpolitika legfrissebb fejleményeit elemezték. A beszélgetés középpontjában Friedrich Merz helyzete, a CDU-n belüli feszültségek, a lehetséges kancellárjelöltek esélyei, valamint a német politikát meghatározó aktuális botrányok álltak. Emellett szó esett a közelgő tartományi választásokról, az AfD támogatottságának alakulásáról és a német demokrácia előtt álló kihívásokról is.

A teljes beszélgetés itt hallgatható vissza.

Impresszum

Magyar Német Intézet az Európai Együttműködésért - Mathias Corvinus Collegium

Igazgató: Dr. Bauer Bence LL.M.

Felelős munkatársak: Dobrowiecki Péter, Szalontai Petra, Fonay Tamás Álmos

Székhely: 1113 Budapest, Tas vezér utca 3-7.

Web:

www.magyarnemetintezet.hu

E-mail: mni@mcc.hu